

VILÁG OSSÁG

KOLOZSVAR,
1947 május 19, hétfő

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. EVFOLYAM.
120 szám

Magyarország külpolitikája Károlyi Mihály beszéde az Interparlamentáris Unió ülésén

Károlyi Mihály, a magyar Népköztársaság volt elnöke eljuttatta a „Világosság” szerkesztőségéhez annak a beszédnek szövegét, amelyet mint a magyar delegáció vezetője, az Interparlamentáris Unió kairói ülésén mondott.

Beszéde elején Károlyi Mihály a Horthy-rendszer büneivel foglalkozott, elsősorban azzal, hogy a németek magyar népet a németek oldalán belekényszerítette a leginkább háborúba.

— Hála a szövetségesek és különösen a Vörös Hadsereg győzelmének — folytatta ezután —, Magyarország megszabadult a német uralomtól, amely négyszáz esztendőig tartotta, s megszabadult az antiszociális rendszertől is, így készítette elő a németek és demokratikus újításának útját. Ez módot adott arra, hogy a vezetést a régi rendszer emberei helyett a modern demokrácia szellemével eltelt új emberek vegyék át.

Az új demokratikus pártok nemcsak munkával likvidálták a Horthy-rendszer huszonöt esztendőjét, amelyeknek folyamán a félrevert propaganda sajnálatos és amoralizáló eredményekkel járt. A legnagyobb nehézség természetesen az a pusztítás volt, amit a német visszavonulás és az ezzel járó károkozások okozott. Mindazonáltal két esztendő alatt már komoly eredményeket mutathatunk az újjáépítés terén.

— Mindenekelőtt földöz juttattunk 700.000 parasztot. Felállítottuk a köztársaságot, alkotmányunkba iktattuk a legszelebbebb választójogot, ennek a törvénynek alapján rendeztük meg az első demokratikus választást s ennek demokratikus végrehajtását az egész egyhangulag elismerte. E választások folyamán a magyar demokrácia elbánt a háborús büntöklékkel is.

Az újjáépítés terén is komoly eredményeket értünk el. Meg kell említenem, hogy bár a németek ellopott javakat csak részben tudtuk vissza, képesek voltunk azonos hídát és vasutat újjáépíteni és a szükséges tüzelőanyagot beszerezni. Iparunk 70 százaléka már működik. A legnagyobb nehézség azonban az volt, hogy állítottuk a magyar pénzt és állítottuk az inflációt, amely az oroszabb volt az 1923-as évi inflációnál. Nagy lépéseket tettünk a nacionalizálás terén is: a bányákat, közlejtőforrásokat és a nehéziparokat nagy vállalatokba állítottuk át, amelyeket az állam kezel.

— Mindezek a teljesítmények a népi szöveg, a parasztság és értelmiség osztrályok hihetetlen erőfeszésének és akaraterejének köszönhetőek.

Bár a magyar demokráciának komoly nehézséggel kell még megküzdenie, kétségtelen, hogy állami fog, s éppen ezért igyekezünk az új Magyarország ellenségeit megsemmisíteni. Néhány hónappal ezelőtti szűk körű összehívást követően fel. Az összehívást követően a kormány és kiszolgáltatták a népköztársaság, amely itélkezni fog a népköztársaság és itélkezni fog a népköztársaság szigorú törvényes-üléstől történt és történi.

A magyar nép minden nehézség ellenében az új Magyarországot akar megépíteni. Most dolgoznak ki egy tervet, amelynek célja, hogy az országban az években elérjük a magas gazdasági színvonalat s a nemzetközi életvonalat is felemel-

— Éppen azért, mert minden erőnket erre az újjáépítő munkára akarjuk fordítani, kívánjuk külpolitikánkat a többi országgal való békés együttműködésre alapozni, s ezért ez első alkalommal legyen szabad meggrajzolnom a magyar külpolitika fővonalait, amire a békeszerződés aláírása óta nem sok alkalom volt.

— Demokratikus politikánk alapja: elhatározásunk, belpolitikánkat demokratikus vonalon építjük ki, ami a hatalmat a dolgozó nép kezébe adja. Bár a magyar békeszerződés súlyos teher nekünk, hisszük, hogy képesek leszünk gazdasági és politikai kapcsolatokot kiépíteni, különösen szomszédainkkal.

— Mindenekelőtt a Szovjet-köztársasággal, amely a náci igtától és a reakciós Horthy-rendszerrel megszabadított. Együtt kívánunk

működni továbbá jugoszláv és csehszlovák szomszédainkkal, Bulgáriával és Ausztriával is. Különösen hangsúlyozni kívánom, hogy a hősiesség jugoszláv nép, bár sokat szenvedett a Horthy-rendszerrel, annyi megértést mutatott irántunk, hogy már ma is megállapíthatjuk: a legjobb viszonyban vagyunk vele. Örömmel fogadjuk el a kezét, amelyet Groza miniszterelnök nyújtott felénk a demokratikus Románia nevében, s értékeljük erőfeszítéseit, hogy a Romániában élő magyarok jogait biztosítsa. Romániával a legjobb viszonyt akarjuk kiépíteni. A csehszlovák demokráciával még nem sikerült minden nézeteltérésünket kiegyenlíteni, de egész igyekeztünk erre a célra irányul. A legnagyobb fontosságot tulajdonítom annak, hogy a csehszlovák néppel konstruktív politika útját egyen-

gessük mindkét ország érdekében. — Szilárd meggyőződés, hogy az európai béke egyik legerősebb pillérének a dunai államok együttműködésére kell alapoznunk, amelyeket a multban mint a sakk „parasztoit” használtak fel az imperialista hatalmak egymás ellen folytatott játékaiban. Ennek megakadályozására kell a lehető legszorosabb közeledést létrehozunk országaink között, s ezzel nemcsak magunkat segítjük meg, hanem a béke ügyét is.

— Ez általános irányelveken kívül hangsúlyozni kívánom még, hogy a legjobb viszonyban óhajtunk maradni a hatalmas nyugati országokkal, Angliával, az Egyesült Államokkal és Franciaországgal. Követni akarjuk ezeknek a nagy demokráciáknak példáját.

— Egész szívünkkel kívánjuk, hogy valóban őszinte megértés jöjjön létre a nyugati nagyhatalmak és a Szovjet-köztársaság közt, mert ez az egyetlen kezesség az igazi békének, s Magyarország csak ilyen feltételek mellett állhat fenn. Befejezésül legyen szabad hazám nevében mindnyájuk segítségét kérnem abbéli törekvésünkben, hogy ezeket a célokat elérhessük.

A francia kérdés lényege:

Franciaországnak a trösztök és a dollár segítségével, vagy nemzeti függetlensége és szabadsága megőrzésével kell-e talpraállania?

A „Moszkovszkij Bolsevik” cikke a francia kormányválságról

PARIS. — A Ramadier-kormány ár-és bérpolitikája körül támadt francia belpolitikai válság hullámai még egyre zajlanak. A kormány gazdasági politikája a párisi nemzetgyűlésben számos interpellációra adott okot. Több képviselőnek a kormány politikája ellen intézett támadására a földművelésügyi miniszter válaszolt. Kijelentése szerint a kormány mindent elkövetett a gabona-beszolgáltatás, valamint a bevétel fokozása és a fogyasztás csökkentése érdekében.

A nemzetgyűlés este 7 órakor kezdődött folytatódó ülésén Ramadier miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány tagjai együttesen vállalják a felelősséget a kormány politikájáért. Egy kommunista képviselő felszólalásában megállapította, hogy Thorez nem értett egyet a kormány gazdasági politikájával. Ramadier válaszában kijelentette, hogy a kommunista miniszterek éppen azért nem maradtak a kormányban, mert nem értettek egyet annak a politikájával. Több felszólalás után Ramadier felvette a bizalmi kérdést. A nemzetgyűlés bizalmat szavazott a kormánynak. A kommunisták és a köztársasági pártok tartózkodtak a szavazástól.

A „MOSZKOVSZKIJ BOLSEVIK”

című szovjet lap szemleirője, Valerij Linecki foglalkozik a francia és olasz kormányválsággal. Megállapítja, hogy ezek okai sokkal mélyebbek, mint első tekintésre tűnhetnek. Ezek az okok Francia-

ország jövő fejlődésére és a francia nemzetgazdaság helyreállítására vonatkozó nézetkülönbségekben állnak. Ebből a szemszögből nézve, a három párt koalíciójának Ramadier általi felszámolása nem hoz semmi lényeges változást. Franciaország még mindig azonnali megoldást igénylő kérdések előtt áll.

Linecki idézi a „Marseillaise” című francia hetilap cikkét, amely szerint a kérdés lényege ez: Franciaországnak a trösztök és a dollár segítségével, vagy pedig nemzeti függetlensége és szabadsága megőrzésével kell-e talpraállania? Megállapítja, hogy a jobbra való eltolódáshoz való folyamodást ugyanugy, mint a nemzetgyűlési választások idején, dollárcsörgés kísérte. Az Újjáépítési Világbank, amelyben az Egyesült Államok tulajdonban van, elhatározta, hogy 200 millió dollár kölcsönt nyújt Franciaországnak. Az amerikai sajtó nem rejti el e kölcsön politikai jelentőségét. A külföldi sajtóban azonban a figyelmeltetés és a jogos aggodalom hangjai is meghallhatók, írja Linecki. Így a „British New Stratesman and Nation” című angol hetilap szerint az új Ramadier-kormány a weimari köztársaság utolsó napjaiban volt Brüning-kormányra emlékeztet. A „Tribune” azt írja, hogy a Ramadier-kormányban történt változások veszélyt jelenthetnek egy nem szilárd gazdasági országra. A nép széles tömegeinek erőfeszítése nélkül nem lehet kiküszöbölni ezt a bizonytalanságot. A francia gazdasági élet előtt felmerül a termelés és a munkástö-

megek termelőképesége fokozásának kérdése. Ezek a munkástömegek munkájuk méltányos javadalmazását, elsősorban a fokozott termelésért járó jutalom növelését kérik — állapítja meg Linecki.

ROMÁNIA 17.000 TONNA TERMÉNYT KAP AMERIKÁBÓL

Az „Agerpress” washingtoni jelentése szerint az amerikai nemzetgazdasági minisztérium megtárgyalta a július havi kivitel kérdését. Buzát, kukoricát, zabot és lisztet szállítanak a németországi brit és amerikai megszállási övezetbe, Ausztriába és a Csendes-óceán partjaira. Csehszlovákiába 6000 tonna, Olaszországba 18.000 tonna, Lengyelországba 20.000 tonna és Romániába 17.000 tonna terményt szállítanak.

A SZABADELVŰ NITTI KAPOTT MEGBIZAST AZ OLASZ KORMÁNY MEGALAKÍTÁSÁRA

De Nicola olasz köztársasági elnök Nitii szabadelvű politikust bízta meg az új olasz kormány megalakításával. Bonomi és Orlando volt miniszterek, hir szerint, hajlandók résztvenni Nitii kormányában. Az elnök egyébként először Orlandót kérte fel kormányalakításra, aki elhárította a megbízást.

A 48-as női bizottság felhívása

KOLOZSVAR. — A Magyar Népi Szövetség országos női bizottsága a magyar szabadságharc közeledő századik évfordulójára való tekintettel Erdélyi Magyar 48-as Női Bizottság felállítását kezdeményezi s e jelentős munkafeladattal kapcsolatban a következő felhívással fordul Erdélyi magyar női társadalomhoz:

MAGYAR ASSZONYOK! MAGYAR LANYOK!

Történelmünk legszebb, legmagasztosabb évfordulója közeleg. Az 1848-as szabadságharc századik évfordulója.

1848-ban a magyar nők a nép, a szabadságharc szolgálatában állottak. A női hivatást a nép szeretetével mélyítették el, fel tudtak emelkedni a szabadsáért küzdő férfiak mellé.

Nagy magyar asszonyaink hagyománya kötelez bennünket. Nekünk, mai asszonyoknak, a demokrácia asszonyainak megadatott, hogy ne csak érzéseinkkel küzdjünk a szabadságért, hanem alkotó munkával népünk felemelkedését meg is valósítsuk. 1948-ban, a szabadság emlékkönyvén az egész haladó emberiség megemlékezik a magyarság harcairól. Mi, itt élő magyar nők, a múlt ünnepnapokat egy népi leánykollégium létesítésével tegyük örökemléküvé.

Ez lesz az erdélyi magyar lányok első népi kollégiuma, mely gazdasági szakoktatást is fog nyújtani. Mi, magyar asszonyok, járuljunk ezzel hozzá a 48-as nagy célok mai megvalósításához. A leánykollégium tehetséges magyar lányok otthona lesz. A leánykollégium megeremtésével nyithatunk a női iskoláztatás eddigi hiányait. A kollégium már indulásakor a szabadságharcban kiemelkedett nagyasszonyaink emlékére az erdélyi magyar nép 48 leányát veszi gondjába.

MAGYAR ASSZONYOK! MAGYAR LANYOK!

Vegyetek részt a népi leánykollégium megeremtésének munkájában, ki-ki tehetsége szerint. Az összefogás jegyében mindnyájunk feladata a cél megvalósítása gyermekeink neveléséért, népünk jövőjéért.

A ROMÁNIAI MAGYAR NŐK 48-AS KEZDEMÉNYEZŐ BIZOTTSÁGA.

Berde Mária írónő, Farkasné Bonat Ilona, a Szaktanács nőbizottságának elnöke, dr. Janovitsné Poór Lili, a MNSz kolozsvári nőbizottságának vezetője, dr. Kiss Elekne, unitárius püspökne, dr. Kós Károlyné, az evangélikus nőszövetség vezetője, dr. Mátyas Mátyasné, a római katolikus nőszövetség elnöknője, Somkeréki Ilma, a református nőszövetség vezetője, dr. Tavaszai Sándorné, a református nőszövetség elnöknője, Prezentszky Béláné, az iparos nőegylet elnöke, Dóry Erzsébet, a MNSz központi végrehajtóbizottságának tagja, Révy Ilona, a MNSz központi végrehajtóbizottságának tagja, Szűcs Margit országgyűlési képviselő.

Beiktatták Kolozs megye új megyefőnökét

KOLOZSVAR. — A vármegyéhez diszteremben ünneplés keretében iktatták be Kolozs vármegye új megyefőnökét, Bianu Petre dr.-t, Torda-Aranyos megye volt megyefőnökét. A díszközgyűlést Miga közgazdasági főfelügyelő nyitotta meg. Felolvasta a belügyminiszter 14.842/1947. számú leiratát, amelyben Kolozs megye élére Bianu Petre dr.-t, Torda-Aranyos megye délelőli megyefőnökét nevezte ki. A közgazdasági főfelügyelő a beiktatás előtt bejelentette, hogy Pogaceanu Vasile volt kolozs megyei megyefőnököt a kormány szövetkezeti államunkárrá nevezte ki.

A beiktatáson résztvettek a megyei és helyi katonai és polgári hivatalok vezetői, valamint a közszervezetek és a politikai pártok kiküldöttei. A beosztatás beszédekre Pogaceanu Vasile államtitkár válaszolt, majd Bianu Petre dr. új megyefőnök közölte meg az üdvözlését.

A vas-, gyapot-, hór-, üveg-, cement- és gyapjuipari központokat állítják fel először

BUKAREST. — Az Agerpress jelentése szerint a jövő hét folyamán benyújtják a parlamentbe a gazdasági hivatalok megszervezéséről szóló törvényjavaslatot. Ugy tudják, hogy először vas-, gyapot-, hór-, üveg-, cement- és gyapjuipari központokat fogják felállítani és újraszervezik az állami kézen lévő iparvállalatokat is.

A könnyűipari hivatalok központjainak megszervezése után kerül sor a nehézipar, elsősorban a bányászati központi hivatalainak felállítására.

Romániát felvesszik a nemzetközi munkahivatalba

A fővárosban megérkezett Vipié, a nemzetközi munkahivatal igazgatója,

akit az államon ünneplés fogadtatásában részesítettek. Vipié Romániának a nemzetközi munkahivatalba való újfelvételéről jött rájárni az országba.

A szovjet-román kereskedelmi egyezmény okiratcserője

Gheorghe Tatarescu külügyminiszter és Kavtaradze szovjet nagykövet és meghatalmazott miniszter kicserélte a Moszkvában február 20-án megkötött szovjet-román kereskedelmi egyezmény ratifikálásáról szóló okiratot.

Az okiratok ünneplés kicserélésénél jelen volt Gheorghe Gheorghiu-Dej ipar- és kereskedelemügyi miniszter, valamint Alexandriini pénzügyminiszter és Ion

Gheorghe Maurer, valamint Emil Bodnarus államtitkárak. Szovjet részről Szudzjikov vezérvezetés, a Szövetéses Ellenőrző Bizottság helyettes elnöke és Pisogenov szovjet kereskedelemügyi megbízott vett részt az ünnepségen.

Tagad Antonescu szigurancaifőnöke

Agerpress jelentés számol be arról is, hogy a jasi tömeggyilkosságokkal kapcsolatban letartóztatott és kihallgatták Leoveanu, az antoneskánus állambiztonsági hivatal volt vezetőjét. Leoveanu minden tilene felhozott vádat tagadott, és azt is állította, hogy az aláírás, amely a tömeggyilkosságokra szóló utasítás alatt szerepel, nem az övé.

VILAGOSSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távbeszélő: 258.

Szerkesztőbizottság:

BENEDEK MARCELL, KACSÓ SANDOR, KÓS KÁROLY
Felelős szerkesztő: BALOGH EDGAR

Meghalt Gárdos Sándor

Szegedről érkezik a szomorú hír, hogy váratlanul meghalt egy régi erdélyi újságírókollégánk, Gárdos Sándor.

Sokan emlékeznek színes-derűs írásaira Erdélyben is. Gárdos Sándor hosszú éveken át a „Brassói Lapok” belső munkatársa volt és a felfogásában rejtlő világnézeti bölcsesség közvetlen és kedves írásain át belopódzott olvasói lelkébe. Finom modorán szinte észre sem lehetett venni a maró társadalomszatórát, ez a finomság azonban mélyrehatott és rombolta az akkori világ tekintélyeit. Ha ma ezeket a Gárdos-írásokat összegyűjtjük és kiadjuk, megkapnók a letűnt világ torzképét s értelmét nyerné a legnegédebb mosolyba burkolt célzás is.

Gárdos Sándor munkásságai ember volt. Ezt ma már nyíltan ki lehet mondani. Szerepe volt az 1918-1919-es magyar forradalmakban s mint emigráns került Erdélybe. Csendes, várakozó magatartását siker koronázta. A tekintélyek elmúltak körülötte, s igazságával végre kiléphetett a nyilvánosság elé. A felszabadulás Magyarországon érte és a szegedi „Délmagyarország” felelős szerkesztője lett.

Sokan úgy gondoljuk, hogy még találkozunk vele. Halála hírére a mi szemünkből is kicsordul a könny.

A MAGYAR MŰVELŐDÉSI CÉLOKAT SZOLGÁLÓ PETÓFI-ALAP kiadására az Országos Közművelődési Bizottság által elhatározott szeggyűjtő napok kolozsvári megrendezése céljából a MNSz helyi szervezete május 20-án, kedden este 7 órai kezdettel Farkas-utca 7 szám alatti székházában nagyfontosságú értekezletet tart. Az értekezleten részt vesznek a kolozsvári magyar elemi- és középiskolák, a napilapok, a színház és az EMKE kiküldöttei, valamint a kerületi ifjúsági felelősök és munkacsoportok vezetői. A MNSz helyi szervezetének vezetősége a fenti értekezletre az érdekeltek figyelmét ezúton is felhívja.

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG GYÜLÉSNAPTÁRA. A Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezetének V. kerületi tagozata május 18-án, vasárnap délután 6 órai kezdettel kulturdélutánt

rendez Türr István-utca 36 szám alatti székházában. Vendégszerepel a Marianum kamarakórusa. Hétfőn, május 19-én délután 6 órai kezdettel a kolozsvári szervezet nöbizottsági ülést tart Farkas-utca 7 szám alatti székházában. Kedden, május 20-án délután fél 7 órai kezdettel a kolozsvári szervezet II. kerületi tagozata nagygyűlést tart a kerületi Attila-utca 9 szám alatti székházában. Vendégszerepel a magyar tannyelvű állami leánygimnázium IV/b. osztálya és Hóbban Jenőné tanárnő vezetése mellett szemelvényekkel ismertető előadást rendez Ady Endre költszetéről. Politikai beszámolókat mond dr. Nemes István ügyvéd.

A NYÁR TARTAMÁRA ÚJ ZÁRÓRÁT VEZETNEK BE. Az üzletek, műhelyek és irodák számára új záróórát készítenek. Az új nyári záróórát a napokban teszik közzé.

M Ű V É S Z E T

Nagy siker: aratott Kolozsváron a Hadsereg Színháza

KOLOZSVÁR. — A Hadsereg Színházának kétnapos kolozsvári vendégszereplését általános érdeklődés előzte meg. Ezt az érdeklődést méltán kiérdemelte a demokratikus román hadsereg s a széles néprétegek művészi nevelését és szórakoztatását szolgáló együttes. Pénteken este az Állami Magyar Színházban zsúfolt ház előtt mutatták be A. L. Bobescu „Az elvarázsolt furulya” című háromfelvonásos operettjét, melyről elmondhatjuk, hogy a Hadsereg Színházának célkitűzéseit mind művészi, mind pedig tartalmi szempontból a legszerencsésebb formában tükrözi.

Nem is találó itt az operett jelzője, inkább nevezhetnők népi daljátékoknak. A havasok úde, tiszta világába viszi a nézőt a szerző. A népdalok s a népbaladák örök témája, a szegény pásztorfiú s a módos faluszépe közti szerelem megkapóan szép története játszódik le előttünk. Nita pásztorleány ücskőre akaratlanul is Petrófi Kükörca Jancsiját juttatja eszünkbe. A nézők meleg rokonszenve kísérik Nitát szerelméért folytatott harcában, melyet sok bánat, kellemesen adagolt humor és derű sző át. A falvak bubonás képzeltvilága is helyet kap a esztelen kibontakozásában a „rossz lélek”, a sátán megjelenésével, aki kísít modern feljövőkben, de hatásosan illeszkedik a darab költői levégőjébe.

Kellemesen egészíti ki a havasi román falu képét a sok tánc, népi ének s különösen megkapó az egész darabot kellemesen aláfestő fiúbemutató, népi motívumokra épített muzsika. A színes játékban, énekekben egyaránt fővárosi színvonalat nyújtottak. Geta Mara finom egyénisége, üdén csengő hangja, Petre Valentin behízelgő tenorja, Jany Petrescu-Cumpianu és Nac Costantinescu egyszékes humorja, Constantin Costoli megfeszítő cínizmusa, valamint a többi szereplők, Ion Punea, Mircea Corbu és Ovidiu Bocan játéka teljes sikert aratott. Külön elismerés illeti Emil Bobescu rendezői mun-

káját, a szép díszleteket s Radu Botez zenekarának művészi teljesítményét. Példás fegyelmességgel és precíz munkával játszottak, hogy mindössze négy díszletező és egy kellékes végezte a váltakozó színek nem kis színpadi munkáját.

A Hadsereg Színházának prózai együttese szombaton este hasonló sikerrel mutatta be Valeriu Campeanu „Tündérróka” című vígjátékát a Román Nemzeti Színházban. Legközelebb a Hadsereg Színházának tánc- és énekegyüttese fog városunkba látogatni, melyet a híres Alexandrov-társulat mintájára szerveztek meg. (h.)

„SZENTGYÖRGYI ISTVÁN” ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Vasárnap délután 4 óra: Janika
Este 7 óra: Boccaccio.
Hétfőn este fél 8 óra: Egy pohár víz.
Kedden este fél 8 óra: Boccaccio.

A ROMÁN NEMZETI SZÍNHÁZ ES OPERA MŰSORA:

Vasárnap délelőtt fél 11 óra: Gaudemus.
Délután 3 óra: Mignon.
Este 7 óra: Képzelt beteg.
Hétfőn este 7 óra: Faust.

A KOLOZSVÁRI ZENE- ÉS SZÍNHÁZ MŰVÉSZETI FŐISKOLA HANGVERSENYSOROZATA:

Május 19-én, hétfőn este 8 óra: A Tenor Pálma és Utó Mária kézzongorás hangversenye. Bevezetőt mond: Lakatos Imre István.

KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA:

CAPITOL Társberlet. Jean Arthur és John Mc Creauval a főszerepekben. CORSO: Latta, Gyönyörű északi film. RIO: A kémek harca. ROYAL: Török, a rettenetes. Húsvéti mas ujj történelmi orosz film magyar felirattal. Szakszervezeti tagoknak se szízelőkes kedvezmény. ROYAL-TEREM: Dupla műsor egy helyett: I. Makacs Kata (Magyar film). II. Hajza a férfiak után. Kezdet: 3, 6, 9 óra. SELECT: Cullages lobogó alatt. V. galmas amerikai kémdráma. URANIA: A hétfejű sárkány. Szovjet mesefilm.

Boccaccio

Talán nem érdektelen megemlékeznünk a korá-röneszansz egyik legnagyobb íróművésztől, az újabbkori novella megeremítőjéről abból az alkalomból, hogy megszemélyesítője Suppé klasszikussá vált operett-muzsikáját éneklő feszes trikóban a kolozsvári színpadon.

Még nem is olyan régen jámbor polgári társaságokban illetlenség volt Boccacciónak a nevét is ki-ejteni, s talán ma is akad ember, aki — ha egyáltalán hallotta ezt a nevet — csak azokat a borsos históriákat füzi hozzá, amelyek közül egynéhányuk hősvé teszi meg a róla írt operett.

Szerelmi kalandjai kétségteletlenül voltak Boccacciónak, egyikről megírta a világ legelső önvalómásterü regényét (Fiammetta) — a másikkal hősnőjét, aki megsufofolt, elég lovagiatlanul állt boszszut a „Korbács”-ban.

Balga ifjúsága után — amelynek bünei közé számította ő maga a „Decamerone” megírását is — igen komoly, sőt súlyos lelkiismereti aggyalok közt gyöttrődő tudós férfivá ért meg Boccaccio. Magyaránza Dante „Szinjáték”-át, amelyhez ő füzte először az „Isteni” jelzőt; megírta életrajzát, s még az is igaz, amit az operett végén kissé meglepetésszerűen kiáltanak oda a trikós ifjúknak: Firenzében előadásokat tartott a város nagy számú zömméről. (Eppen csak hogy nem egészen fiatalon). Ezenkívül latinnyelvi tudományos műveket írt, például egy ókori földrajzi lexikont, könyvet a pogány istenekről, életrajzi és erkölcsi — igen, erkölcsi munkákat. Ezekre volt büszke, nem olasz regényére és elbeszélő költeményeire.

A szó maga is Boccaccio alkotása. Mellesleg mondván, hibásan alkotott szó, ámbar Boccaccio — nagy barátjával, Petrarccal együtt — ama kevesek közé tartozott, akik meglehetősen ismerték a középkorban feloldásbemerült klasszikus görög nyelvet. Jelentése „Tíz nap” akar lenni.

A mű: száz novella, keretbe foglalva. A keret-történet — gyönyörű leírásaival maga is mestermű — azt mondja el, hogy a firenzei pestisjárvány idején hét ifjú hölgy és három fiatalember kimenekül a város környékére egy kerti lakba. Itt tíz estén mindenki elmond egy-egy történetet a társaság szórakoztatására.

A keretes formát a Kelettől tanulhatta Boccaccio — az ind Panszantrából, a „hét böles mester történetéből”, az Ezeregyéjszákából. Ennek a formának jelentősége az, hogy az inuen-onnan összeszedett anyagot bizonyos egységbe fogja össze. Azzal pedig, hogy a történeteket elbeszélte, rátapint a novella lényegére, amit a műfaj magyar neve oly jól fejez ki: hogy az valóban „elbeszélés”, tehát hallgatóknak szól. Ebből folynak a novellának Boccaccio óta klasszikussá vált tulajdonságai. A novella nem lehet hosszadalmas, terjedős, elkalandozó. Egyetler esetről szól, valami különös történetről, s azt tárgyilagosan, cifrázás és kitérések nélkül kell a hallgatóknak elmondani. Van benne valami dráma- vagy balladaszerű.

Hatszáz esztendő óta ez a novella formája. Boccaccio sok közvetlen utánzója a keretet is átvette. Legnagyobb követője, Maupassant annyira érezte a novella „elbeszélés” voltát, hogy sok novellájában helyezi keretbe a tulajdonképpeni történetet. Megrajzol egy társaságot, ahol valamilyen tárgyról beszélgetnek, s a társaság egyik tagjának eszébejut erről egy történet...

A száz novella közt egyébiránt van tréfás, van borsos, van tragikus is. (Hogy férfi vagy leány mondja el, az mindegy Boccacciónak). A tárgyukat nem ő találta ki. Alig egynéhány van, amelyeknek forrását még nem lelték meg. A világ mese-nyelve nem valami nagy — és örökösén vándorol nagyrészt keletről nyugat felé. Van a történetek közt helyi, firenzei anekdóta is, költőkről és tréfnésznől — mint ma mondanánk, hohém — festőkről; van legendatörténelmi munda és sok egyéb.

Boccacciónak nem a mesékitalás az érdeme, hanem az előadás. Amit Dante eszelekedett az olasz-költői nyelvel, azt tette Boccaccio a prózával. Jogainoz juttatta a latinul szemben a „köznyelvet”, az irodalom területén és mindjárt fel is emelte a tökéletesség utólréhetetlen fokára.

BENEDEK MARCELL

Bizottság utazik a magyar hadifoglyok hazatérésének lebonyolítására Moszkvába

BUDAPEST. — A magyar hadifoglyoknak közeli hazaszállításával kapcsolatban a népjóléti minisztérium vezetése alatt egy bizottságot állítottak össze, amely az ezzel kapcsolatos ügyeket intézi. Összeállították azt a bizottságot is, amely Moszkvába utazik, hogy közvetlenül a szovjet kormánytal tárgyalja le a hadifoglyok hazatérésének kérdését. A hazaérkező hadifoglyok kellő fogadására az előkészületek már megtörténtek. Debrecen lesz a hazaérkezők első állomása, itt 4000 személyre elegendő szállást készítettek, továbbá étkezőket azok számára, akik tovább folytatják útjukat. Ugyancsak gondoskodás történt már az egészségügyi ellátásra is. A hadifoglyok alapos orvosi vizsgálat alá kerülnek és mindazokat, akik nem egészségs-

sek, a megfelelő gyógyintézetekbe helyezik. A magyar kormány mindent elkövet, hogy a Szovjetunióból hazaérkező hadifoglyokat kenyérkeresethez juttassa és azok számára földreformra figyelembe jövő földeket is fenntartottak.

A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége kiáltványban köszöntö meg a Szovjetunió kormányának jóindulatát és ragaszkodását a jezte ki a Magyar Kommunista Párt főtájkára, Rákosi Mátyás iránt.

A Szovjetunió már meg is indította a magyar hadifoglyokat Magyarországra. Mármarosszigetén 600 hadifogly érkezett Kievből, akik közölték, hogy a Szovjetunió a magyar hadifoglyok hazabocsátására minden előkészületet megtett és a hadifoglyok a legközelebb idő alatt otthonukba érkeznek.

Kiknek érkezett levél a hadifoglyoktól?

A Magyar Népi Szövetség Nöbizottságához kolozsváriak részére a következő újabb levelek érkeztek:

Özvegy Lázár Józsefné Roza Luxemburg (volt Bolond)-utca 1, dr. Lorencz Béláné Maior Petru 11, özvegy Lakatos Istvánné Rubin Patitia (volt Eszaki) 20, dr. Lázár Sándor Mária királyi 6. Magyar Bertalané Kossuth Lajos 94, Möriz Zoltán Berde Mózes 3, Márton Izidor Március 6-utca 11, Mezei István 23 Augustus 32, Mester József Vas 42, Majchiu Anna Vár-utca 6, Mezei Béláné Stefan cel Mare 18, özvegy Manu Albertné Hajnal 10, Mojos Ioan Bem-utca 30, Nyárádi Gyula Pasteur 32, Novák János Pata 77, Nanovszky György Rákóczi 9, Nagy György Constantin Brancoveanu 11, Nagy József Segesvári 35, Nyilas Sándorné Bezerédi 32, Nagy Lajos Vörös Hadsereg 39, Nagy Ferenc Bem-utca 22, dr. Nagy Zoltán Vass 32, Nagy Géza Mócsok-utja 86, Nagy Ilona lakeim nélkül, Linzing Anna Pasteur 21, Orosz Ferencné, Orbán Bertuska Baba Novac 8, Piatrik Lászlóné Oseanu 30, Páll Irénke Vörös Hadsereg 39—41, Plénárt Józsefné Munkás 60, vagy Madách 12, Pop

Alexandru Lorántffy 5, dr. Pálty Antal Rosetti 7—9, Pánczál Istvánné Thalmann 12, Pop Simion, Péterffy Istvánné Maros 21, Rákay Márton Heltai 50 (volt Csákai Zsigmond), Rigmányi Jánosné L. caciú 25, Rexmann Vilma Kádász 2, Rize Miklós Györgyalvi 16, Rusz József Rubin Patitia 38, Ruzmán Eszti Pata 148, Rosca Ion Monostor, Szabó Lászlóné 23 Augustus 27, Stern József Petru Maior 9, Szász János Szenci Molnár Albert 17, Szilágyi Ferenc Vörös Hadsereg 71, Szabó István Györgyalvi 120, Soós Berta Démas 2, Sziget Ferenc Fűrdő 6, Siransky Paula, Sebestyén Jánosné Monostori-ut 29—31, Tóthlusi János Vörös Hadsereg 135, Takács Béláné Jobbágy 46, Tóth Kálmánné Pata 32, Tóth Istvánné Szántó 68, Trockai István Pata 185, Török Zoltán, Várhelyi Péroska Vörös Hadsereg 3, Vargha Bálintné Alkony 63, Vojth Márk Mikó 2, Valki Pálné Pata 20, Weisz Lajos Tordai 39, Zagoni Sándor Dunna 80, Zoller Zoltán Pata 20, Zöldy Béláné Karolina 30. A leveleket a Magyar Népi Szövetség Nöbizottságánál Farkas-utca 7 alatt lehet átvenni.

Új rádióhasználati díjakat állapítottak meg

BUKAREST. A tájékoztatóügyi miniszter a hivatalos lap május 15-i számában rendeletet tett közzé, amelyben új rádióhasználati díjszabást állapított meg. Ez a díjszabályzat megemmisíti az 1947 április 4-én a hivatalos lapban közzétett rádiódíjak összegét. Az új díjak 1947 április 1-től léptek életbe.

Az új rádióhasználati díjak a következők: Kristályos vevő rádiókészülék egy évre szóló előfizetési díja 312.000

lej. Lámpásos rádiófelvevő készülék egy évre szóló előfizetési díja 1,560.000 lej.

Aruházak és mindazok az üzletek, amelyek rádiókészülékek eladásával foglalkoznak, kaszinóhelyiségek, filmklubok, kávéházak, klubok stb. a fővárosban és városokban évente 6 millió 240.000 lej, míg falvakon 2 millió 400.000 lej használati díjat kötelesek fizetni.

A filmslágerok özöne a „Royal”-mozgóban

Új és nagy filmek

(*) Végre egy régen várt jó hír a mozilátogató közönségnek.

Hétfőtől, május 19-től kezd vetíteni a „Royal” mozgó a óceánontuli nyolc nagy hollywoodi gyárnak háború alatt és után készült új filmét.

Ezen az új listán szerepel 40 film, melyek rendezésükkel, pazar kiállításukkal és a legjobb amerikai színészek előadásával kielégítik a legkényesebb ízlést is.

Ebből a hatalmas új listából elsőnek kezd bemutatni — egymást követően sorrendben — a „Royal” mozgó a „Men In Her Life” (Férfiak életéből) című felejthetetlen, könnyeket megható és művészi kivitelű drámát Loreta Young-gal és Conrad Veidt-tal a főszerepekben. Ezt a filmet nem szabad senkinek sem elmulasztania.

Ezt követően műsoron szerepel a „Reap The Wind” (Arat a vihar) című 120 százalékosan színes új amerikai film, melyet Cecil B. de Mille rendezett. Főszereplői John Wayne, Ray Milland és Paulette Goddard. A rendező mesterien rámutat arra, hogy hogyan tüpöl el és milyen tehetetlen az emberi erő a természet akaratával szemben. A film színes és tökéletes és felejthetetlen élményt nyújt mindenkinek. Bukarestben 8 hónapig játszóttak egyfolytában s a jegyeket előre eladták 3—4 hétre. A „Royal” csak 10 napra tudta a filmet lekötöni, mivel csak egy másolat van az

országban. Nyugodtan mondhatjuk, hogy ennél szebb, természetesebb és zesebb film eddig még nem volt!

A harmadik film „Holiday” (Egész évben farsang) szintén 1947 film, Fred Astaire-val és Bing Crosby-val. Káprázatos díszletek és táncok tit le az ember figyelmét mindvégig, is szolgálva a gyönyörű zenéről és számokról. A zenét Irving Berlin komponálta Bing Crosby közkedvett és lághírű énekes számára. A film 8 hétig kapja meg a „Royal”, hogy mindenkinek alkalma nyíljon megismerkedni ilyen film csak 10 évenként készült dapesten már 14 hónapja játszótt hazákkal.

Fek után számtalan jebből-filmek szerepelnek az új listán. Között a „Flesh and Fantasy”, egy éven felültek engedélyezett film Charles Boyer és Barbara Stanwyck a főszerepben.

Frdemesnek tartjuk még megemlíteni Dorothy Lamour „Aloma the Beautiful” című filmjét is.

A „His Butler's Sisters” című film Dubin és Franchot Tone, ma már „Of Four” című filmben Tynon és a főszereplő.

A fenti filmetek kivételével az új évig a „Royal” mozgó fogja a nyári évadban egy alkalommal arra, hogy feljuttatja a magunk részére.

Groza Péter látogatásáról a magyar fővárosban

BUDAPEST. — Amikor ezeket sorokat írjuk, amikor ezt a magyarországi sajtószemlélet összeállításuk, a magyar közvélemény még mindig nagy politikai élménynek, Groza Péter látogatásának hatására állt. A lapok napokkal előttről már felmérték a látogatás jelentőségét, a Groza-kormány és a MNSZ nemzetiségi politikájának szerepét a látogatás előkészítésében, elsősorban pedig azt, hogy az a történelmi eseményt a Szovjetunió következetes békepolitikájának felszabadító ereje tette lehetővé.

A nagy politikai élményt Groza Péter személyes varázsa még leírhatatlanabbá tette.

A „Világosság”, a Szociáldemokrata Párt budapesti lapja, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének Groza Péter miniszterelnök tiszteletére rendezett vacsoráról írott beszámolójában Románia miniszterelnökének magyar nyelvű beszédéből a következőket említi ki:

Ki az igazi hős?

A haladás a baloldali pártok tudomása. Tudomásul kell venni, hogy Nap Keleten kell fel, és arról, hogy milyen a nap színe, senki sem lehet. En egész életemben nem panaszkodhattam, úgynevezett „jó haladóból” származom, gyárakat építtettem, szállodákat építtettem, ment a sorom. Már a régi időben is miniszter voltam és lehettem volna miniszter ahány-szor akartam. Megértettem azonban, hogy az igazi hős az, aki önmagát, osztályát és vagyondékeit a tudja győzni és odáll azoktól, akik a jövőért, a szegények felemelkedéséért és boldogulásáért harcolnak.

A „Világ” című, szenzációra készült hírlap Groza Péter látogatásában a szenzációt keresi és arról a találkozásról számol be, amelyet a hunyadmegyei öreg diákok adtak egymásnak Budapesten. A szászvárosi „Kun Kocsárd”-kollegium nyolc öregdiákjával találkozott Groza Péter. Harminckét évvel ezelőtt együtt érettségiztek. A legjobb tanuló köztük Groza Péter volt. Az öreg diákok között van nagybaconi Nagy Vilmos nyugalmazott honvédelmi miniszter is.

A „Világ” számol be arról a szembédől is, amelyet Kövágó székfő, Budapest főpolgármestere látott Groza Péter miniszterelnök tiszteletére.

Gyanus az a hazafi...

Nincs olcsóbb hőködés, mint hőködni a saját fajtával. Gyanus az a hazafi, aki nagyon veri magát a mellét — emeli ki a „Világ” Groza Péter itt elhangzott beszédéből.

A „Haladás” című folyóirat Groza a Dunaparton” címmel számol be arról, hogy Groza Péter milyen veszen sétálgatott látogatása alkalmával a Dunaparton.

Öregdiák botja kopog a flaszon. Mintha rendőrök tartanák körül a tömeget, hogy ne zavarják az öregdiák emlékezéseit, alig jár a hűvös vasárnap délben az Aranybuda-híd meg a Lánchíd között. Olyan egyszerűen beszél Groza Péter, mint ma a harangszó. Tele van emlékekkel.

Három napja járta ezt a városligeti ifjúságnak legszébb részét. Amikor megérkezett — meséli — a hivatalos fotózás után alig értünk be a szobámba, megszöktem! Meg én! Az uton elhatároztam, hogy nem látok az egyetemre fogok bekapni. Taxiba ültem, persze nem se ismert fel. Szinte felszálltam a lépcsőkön. Bekopogtam az ajtó szobájába. Itt az én felismerem. Persze, rendkívül kedves voltam velem. No, gondoltam most visszaélek a helyzettel, már idejöttam, beülök én a székbe!

Be is ültem, onnan néztem az urakkal. Közvetlen a jelenetre gondoltam. Három négy évvel ezelőtt láttam a tanár urak előtt és felvettem kérdéseiket. Az órájára már késő van. Menni kell a szobámba, ahol diszvacóra várja.

Kezet fog: Gundel...? Hej — sóhajta —, amikor még Vampecicsnek hívták...

Groza ismeri a magyar népet

A „Szabad Szó”, a Nemzeti Parasztpárt központi napilapja, arról a látogatásról számol be, amelyet Groza Péter miniszterelnök a párt székházában tett.

„Groza Péter ismeri és szereti a magyar népet — írja a lap —, hiszen üldözött ellenségei között ott voltak ugyanazok, akik a magyar parasztságot rabságba hajtották. Ritkán érzett pillanatot, amikor tiszta magyar nyelven mint régi ismerőst köszönti Darvas Józsefet, Farkas Ferencet és pártunk több vezetőjét. Beszél nehéz munkájáról, mosolyogva mondja, hogy hét párból álló koalícióval kormányozni nem könnyű feladat. Beszél pártjának, az Ekés Frontnak nehéz harcáról, elmondja, hogy amikor eljött Bukarestből, három napig még kukoricalisztet sem tudtak kiosztani a lakosságnak... Groza Péter minden szavából egy nagy politikus biztonságérzete, harca, sikerébe vetett bizodalma érzik. Amikor Veres Péter útnyújtja neki könyveit, néhányról megjegyzi, hogy már olvasta, ismeri.”

A Kisgazdapárt lapjai, a „Kis Újság” és a „Magyar Nemzet” is bővegesen foglalkoznak Groza Péter látogatásával. Egyetlen lap van csak Magyarországon, amely Groza Péter miniszterelnök történelmi jelentőségű látogatását bizonyos finctorokkal fogadja: az „Új Ember”, amely fejlapján azt hirdeti, hogy katolikus hetilap. Az igazság azonban az, hogy nem katolikus, hanem reakciós lap ez, Mindszenty lapja.

„Nem keressük a román-magyar barátkozás kezdeményezéseinek politikai gyökereit, szárait, okait és egész háttérét. A napi politika szempontjai változóknak” — írja többek között a lap. Maniük hasonló hangnemben írják.

Tele vannak a többi lapok is Groza Péter miniszterelnök utjának, látogatásának méltatásával. Az „Új Szó”, a Vörös Hadsereg napilapja a román miniszterelnök több fényképét közli és Szemjonov tollából „A mai Erdély” címmel ír cikket. A „Szabad Nép”, a Magyar Kommunista Párt lapja egyik vezércikkében arra inti a Kisgazdapártot, hogy Groza Péter utját a Szovjet Hadsereg készítette elő és Magyarország külpolitikája akkor egvezik Groza Péter külpolitikájával, ha a Szovjetunió mellé áll minden fenntartás nélkül.

A „Világosság” Victor Eftimiu-tól közöl két nyilatkozatot is, az „Új Magyarország” pedig Corneliu I. Codreac tollából közöl cikket. A „Kis Újság”-ból, a Kisgazdapárt központi napilapjából pedig ifjúsági szerkesztésben Rubletzky Géza „Magyarország és a szomszédok” címmel tartott előadást, amelyben rámutat arra, hogy a szomszédos államokban élő magyarság sorsa azért változott meg, mert ezek a szomszéd országok a Szovjetuniótól tanulták meg a helyes nemzetiségi politikát. A „Világ” Kós Károly arcképevel jelent meg.

Groza Péter és az a politika, amelyet képvisel, a romániai magyarság után meghódította Magyarország népének szívét is. És ez így is van rendjén. Annak a két népnak, amely az emberiség nagy útján indult el, össze kellett találkoznia és — össze is találkozott örök időre.

A bukaresti csendőrtiszti iskola hallgatóinak látogatása a Bolyai-egyetemen

KOLOZSVAR. — Szerdán délelőtt a Bolyai-egyetemen látogatást tett a bukaresti csendőriskola növendékeinek Kolozsvárra ellátogatott csoportja. A csendőrtiszt-jelölteket az iskola parancsnoka, Marcu ezredes vezette.

A vendégeket az egyetem részéről — a távollévő rektor nevében — dr. Kelemen Béla tanár, egyetemi vezérutkárt fogadta, aki néhány keresetlen szóval üdvözölte a demokratikus csendőrség tisztjelölteinek érdeklődő csoportját, majd röviden ismertette előttük az egyetem történetét, kialakulását és azt a szelle-

met, amelynek értelmében az ifjúság demokratikus szellemben való nevelése folyik.

Dr. Kelemen Béla vezérutkárt kifejtette azt a meggyőződését, hogy az új, demokratikus szellemű csendőrség és az egyetemről kiképzendő ifjúság közösen fogják biztosítani a haladó szellem minden téren való érvényesülését.

Marcu ezredes megköszönte a meleg fogadtatást és hangoztatta, hogy a leendő csendőrtisztek haladó szellemben való nevelése és büszke a demokratikus, népi Románia iránt bizosítéka lesz országunk felvirágzásának. Örömmel vette tudomásul, hogy a magyar egyetem is hasonló szellemű ifjúságot nevel.

A katonai hatóságok felkérésére

a kolozsvári MNSz rendbehozta a katonatemetőben nyugvó magyar katonák sírjait

KOLOZSVAR. — A májusi kék égen repülőgép száll Szamosfalva felé. A kolozsvári katonatemetőben hosszan utána tekint az a csoport, amely a gyomlepte sírokat vette gondjába.

— Volt idő, amikor nem néztük ezeket az acélmadarakat ilyen félelem nélkül, hanem óvóhelyek mélyén vártuk, míg tovább szállottak — mondja egyikük.

— Nem messze a helytől fekszenek az 1944 évi kolozsvári bombázás halottai is — emlékezik a másik.

Pár perc és máris apró ponttá zsugorodott a gép, míg a szél távolról is visszahozza halkuló bugását. De már tovább csattog a kapa és csikorog a tolváb hordó taliga. Több mint kétszázan dolgoznak Mörizs kollégisták, székely alkalmazottak és a MNSz kolozsvári szervezeteinek tagjai.

— A MNSz kolozsvári szervezetét felkérték a helyi katonai hatóságok, hogy a katonatemetőben pihenő magyar katonák sírjait hozzuk rendbe — világosít fel kérdésünkre Asztalos Sándor dr., a helyi szervezet vezetője. — Mi vállaltuk, hogy úgy az első, mint a második világháború magyar áldozatainak katonasírjait felrisszítjuk.

A munka nyomán lassan tisztulnak a gyomtól a sírok.

— Vajjon ki lehet az a szegény, akit csak így jelöltek meg: „Ismeretlen”? — kérdi egyik a másiktól.

— E temető baloldali áldozatok —

mondja az egyik Mörizs-kollégista. — A tömeggyilkosságok örült esztelenségének vádlói. Azt hirdették nekik: „veszélyeztetett szabadságotokat kell megvédenetek”. Az otthonról távol, némán pihenő ismeretlenek nem tudták akkor azt, amit mi tudunk: „Nem lehet szabad az a nép, amely más népeket elnyom!”

— Igen, a fasizmus utáni áldozatok jelzik — mondja egy másik. — Áldozat lett az, aki ellene harcolt és küzdve, mint hős esett el, de áldozat az is, akit a fasizmus fertőzött meg, vagy erőszakkal ragadtott bínájába s ma nem mondhatja szemébe, hogy kifosztották, megcsalták. Nem jelzi nyomukat csupán egy fakerezt és felirattal: „Ismeretlen!”

— Az ismeretlen lehet egy édesapa, akit árván maradt gyermekei hiába várnak... — mondja remegő hangon az egyik háromszéki leány, aki elhunyt apját gyászolja. S most egy virágot hullat az ismeretlen sírra.

— Lehet testvér, aki egy egész családot kenyérkeresője lehetett — szól közbe a 14 éves József Andor és szemébe könnyezéppel morzsol el.

— Vagy öreg szülő, egyetlen gyermeke, aki a jövőt jelentette — rebegi a fiát vesztett nyugdíjas tanító.

Közben Ftem Zoltán honvéd. Kákonyi Zoltán ővezető, Csáky Gábor szakosvezető, Markó István dr. hadaprószeres, Markó Adorján százados és még sokszáz ismeretlen sírja frissül fel. Lassan ránk köszönt az este.

Szabotázsért az ügyesség letartóztatta Deákyt, a szellemidéző butorgyárost

KOLOZSVAR. — A „Világosság” már több ízben foglalkozott a bucsai Herkules-butorgyár állítólagos tulajdonosának, Deáky Lajosnak személyével és üzemével.

Deáky Lajos néhány évvel ezelőtt szerény kis fakereskedő volt, azelőtt még szerényebb mézszármester a Székelyföld egyik eldugott kis falujában. A szerenese azonban kedvezett, kis vagyont gyűjtött magának és 1943-ban Besztercére költözött. Így nagy jövedelmet biztosító faügyleteket bonyolított le. Versenyársakra is akadt, s hogy megszabaduljon tőlük, nem riadt vissza semmiféle eszköztől. Mund Simon versenytársát feljelentette az akkori hatóságoknál baloldali magatartása miatt, a gettózás idején pedig családjával együtt deportáltatta.

A zsidóüldözések idején ott hagyta Besztercét és mint üzemvezető állást vállalt Bodor Sándor bucsai butorüzemében, ahol hamarosan megnyerte a tulajdonos bizalmát. Az egyre súlyosodó zsidóüldözések arra kényszerítették Bodor Sándort, hogy üzemét Deákyknak adja át. Deáky színel, mint „strohmann” megvásárolta az üzemet, de egymás között csak levélben egyeztek meg. Ez a levél azonban egy tűzvész alkalmával megsemmisült, csupán néhány lényegtelen sorát találta meg Deáky a felszabadulás után.

1945-ben feljelentések özöne indult meg Deáky ellen és a kolozsvári Népgyűzség le is tartóztatta jobboldali magatartása miatt. Ekkor jelentkezett a volt tulajdonos özvegye és át akarta venni jogos tulajdonát.

A „strohmann” ragaszkodik a más vagyónához

Deáky mindent tagadott és akadt is „tanu”, Papp Gyula, Deáky művezetője, aki írásban bizonyította Deáky régi demokrata voltát és ezt az írást többekkel aláíratta.

A jól megfizetett védőknek sikerült is Deákyt kimenteni a baj-

ból. Deáky visszautazott Bucsára, a deportálásban elpusztult Bodor Sándor özvegyét kidobta a gyár-ból azzal, hogy ő az üzemet szabályszerűen megvette.

Bodorné nem nyugodott bele ebbe az elintézési módba, elment a telekkönyvi hivatalba, ahol megállapította, hogy a gyár az Országos Földhivatal Intézet tulajdonát képezi, amennyiben az akkori zsidó törvények értelmében birtokba vette. Deáky nem mint tulajdonos szerepel a telekkönyvben, hanem, ahogy kitűnik az egyik széljegyzetből, a földművelésügyi minisztérium üzemvezetési megbízott embere volt. Deáky magas összeköttetései révén intézte el kinevezését.

A népbírósági iratcsomóból kiderül az is, hogy Deáky röviddel azelőtt, hogy a német csapatokat Erdélyből kiverték, 250 ezer pengőt vett fel a németektől hadiszállítások teljesítésére. Deáky a szállításokat már nem végezte el, de az ellenséges vagyont, a németek által nála hagyott negyedmillió pengőt sem jelentette be a hatóságoknál.

A birtoklási per a kolozsvári törvényszék előtt folyik.

Néhány héttel ezelőtt Deáky neve újra közszájon szerepelt. A kolozsvári államrendőrség állambiztonsági osztálya egy szellemidéző társaságot leplezett le, akik között Deáky vitte a főszerepet Szalasi, Hitler és a többi „vezér” szellemét idézgetve.

Szabotált és nem fizette a munkásokat

Ugylátszik, a „vezérek” rossz tanácsokat adtak...

Csütörtökön egy munkás jelentkezett a kolozsvári ügyzség vezetőjénél, Rapeanu Grigore főügyésznel és kérte, hogy az ügyzség azonnal szálljon ki a bucsai „Herkules” üzembe, vizsgálja ki az ottani ügymenetet, mert április óta a munkások nem kaptak meg fizetésüket. Rapeanu főügyész a Szakszervezeti Tanács két megbízottjával azonnal Bucsára utazott, ahol megállapították, hogy a nagy termelőképeségű üzem teljesen elhanyagolt állapotban van. Bodor igazgatási ideje alatt közel 200 munkáscsaládnak adott kenyeret, ma mindössze hat embert foglalkoztat, a többit Deáky a néptörvényszék fogházából való kiszabadulása után szélnek eresztette, a megmaradtak a fizetés elmaradása miatt elhagyták munkahelyüket. A hat munkás április óta nem kapott fizetést, bár a megállapítás szerint a nagyjértékű készárut Deáky csak nemrég dobta piacra.

Munkásértéke nincs a gyárban. Megállapította a bizottság azt is, hogy amikor pénz volt és a munkásokat megfizették, az adót és betegsegélyző illeteket levonták tőlük, de Deáky nem fizetett be semmit az illetékes pénztárakba.

Elfeketették a munkások élelmiszerét

A további vizsgálat során kiderült, hogy Deáky fia, ifjabb Deáky Lajos, néhány hónappal ezelőtt engedélyt kért a megyei gazdasági hivataltól, hogy a munkások részére burgonyát vásároljon. Az engedélyt megkapta, a burgonyát megvásárolta, de ahelyett, hogy a munkásoknak szétosztotta volna, behozta Kolozsvárra, ahol feketén eladta.

Ugyanez az eset történt meg a munkások részére kiutalt petróleummal is. Néhány héttel ezelőtt egy nagyobb mennyiségű petróleumkiutalást kaptak a gyár dolgozói, melynek csak egy részét osztották ki Deákyék a munkások között, a többit a megejtett házkutatás alkalmával a lakásokon megtalálták.

Ha Deáky nem háborús bűnös és ügyvédeknek sikerült — t megmenteni az ítélet alól, újabb büncire, az újajépítés elszabotálására nincs métség.

A főügyész Deáky vizsgálati fogságba helyezését rendelte el.

Junius 17-ig kötelező az öszozfojes bankjegy elfogadása

KOLOZSVAR. — Szerkesztőségünkbe tömegesen érkeznek panaszok, hogy a papír 500 lejezet egyes kereskedők nem fogadják el.

A Nemzeti Bank kolozsvári fiókjának igazgatójától érkező híradásokban azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az 500 lejes papírbankegyzet elfogadása 1947 június 17-ig mindenre kötelező. Azok, akik az öszozfojes bankjegy elfogadását megtagadják, kibégát követnek el és megindítják ellenük az eljárás.

Sportélel

Polareczky János vezeti a mai Dermata-Victoria NB. II-ös rangadó mérkőzést

KOLOZSVAR. — A vasárnapi labdarúgó műsor és játékvezetői a következők:

A városi sporttelepen délelőtt 10 órakor CFR—Rutextil, vezető Józsa, határjelzők: György és Adorján, Délután fél 4 órakor: Dermata—Victoria NB II. mérkőzés, vezető Polareczky, határjelzők: Deák és Mann, Fél 6 órakor: Vasas—FC Craiova NB I. mérkőzés, vezető Negrea (Nagyvárad), határjelzők: Coza és Bindász. A Dermata-pályán délelőtt 11 órakor: Dermata B.—Dohánygyár kerületi bajnoki, vezető Harasztosi. Az ifjúsági bajnokságot az egyetemi stadionban délelőtt 11 órakor U—Dermata, vezető Boldis. A városi kispályán délelőtt fél 11 órakor: Victoria—Vasas, vezető Veszelovszky.

Vidéken két C-liga mérkőzés kerül lejátszásra. Tordán: Spárta—Sonametan, vezető Moldova. Aranyosgyéresen: Unirea—Cimentul délelőtt 11 órakor. Vezeti Muresan.

A Vasas ma délelőtt házi atlétikai versenyt rendez

KOLOZSVAR. — A Vasas atlétikai szakosztálya vasárnap délelőtt 8 órakor házi atlétikai versenyt rendez az ifjúsági és a seniorok részére. A versenyen az egyesület több mint 40 atlétája indul, akik között nagy küzdelem

várható az egyes versenyszámokban. A délutáni Vasas—FC Craiova mérkőzés előtt 300 méteres ifjúsági rekordkísérlet lesz, míg a mérkőzés szünetében az 1500 méteres ifjúsági versenyt futják le.

SPORTHIRADÓ

A BEAC uszó szakosztálya hétfőn este fél 7 órakor a központi egyetem 101 számú termében értekezletet tart, amelyre az összes uszók pontos megjelenését kéri a vezetőség.

A SZOVJETUNIO férfi kosárlabda csapata, amely megnyerte az Európa-bajnokságot Prágában, csütörtökön érkezett haza Moszkvába, ahol a Stadionban lelkes fogadtatásban részesítették az

Ismét megkezdik az üzleti áraknak ellenőrzését

BUKAREST. — Az üzletek árának ellenőrzését az új árak megállapításáig felfüggesztették. A jövő héttől kezdve azonban — amint azt Bukarestből jelentik — ismét meg fogják kezdeni az ár-ellenőrzést.

Az ár megállapításával foglalkozó bizottságok késedelmeskedése miatt tovább nem halogatták az ár ellenőrzést, miután a hatóságok mindenáron rendelték a kereskedésnek a gazdasági életben.

Az ár ellenőrzést most látképzett és a becsület szempontról is igazolt ellenőrök fogják végezni, akiknek az az utasításuk, hogy a formák be nem tartása miatt ne okozzanak bajt a kereskedőknek, annál szigorúbban tekintsenek azonban a lényegre.

Azokat, akik a gazdasági törvényeket nem tartják be, szigorúan megbüntetik.

Európa-bajnokságot nyert szovjet kosárlabdacsapatot. A kormány részéről Sunneman testnevelésügyi miniszter fogadta a kosárlabdásokat.

A DERMATA teniszpályáin vasárnap délelőtt és délután Dermata—Haggiibor női tenisz-csapatverseny lesz a Caracostea kupáért és Dermata—BEAC férfi tenisz-csapatverseny a Camarasescu kupáért.

RURACNÉ BEREZKY MAGDA Londonból, míg Tanasescu, Rurac és Caralul Párisból tegnap repülőgépen Bu-

dapestre utaztak, hogy résztvegyenek a magyar országos teniszbajnokságokon, amelynek küzdelmei ma kezdődnek meg öt nemzet részvételével.

MTK—FERENCVÁROS 3:3 (2:0). Bukovi Márton és Opatá Zoltán, a két neves edző csapatának bajnoki mérkőzés nagy küzdelem után eldöntetlenül végződött. A mérkőzést az FTC Üllői-úti pályáján játszották le, amelyen Szolnok—SzAC előmérkőzés is 1:1 (1:0) arányban eldöntetlenül végződött.

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavankint 3000 lej, álláskeresőknek 2000 lej. Cim a kiadóban és jelzés leveleknél 5000 lej pótdíj fizetendő. Szöveg hirdetés 4000 lej szavankint. Közgazdasági közlemények szavankint 5000 lej. Kereset hirdetések 4000, 5000 és 6000 lej négyzetcentiméterenkint. Nvilttér szavankint 10.000 lej.

ÜZLETBERENDEZÉS

eladó drogériának vagy patikának, 6 darab 200 literes vashordó. Páris-utca 36 szám. F. 7—10 ÉVES leánygyermek részére biciklit keresek. Jól fizetek. Cim: „Comtex”, Dózsa György-utca 12. 4010 SZÉP jávorszemes tehén, 12 darabból álló, sodronnyal, alkalmi áron eladó. „Arta”, Unió-utca 9. 4037

GYERMEKKOCSI, egy nagyon szép sport, egy kombinált és egy mély kocsis eladók. Schönberger, Széchenyi-tér 2. 4044 4+2 SZUPER rádió eladó, esetleg kisebb elcserelelhető. Király-utca 49. 4033

ELADÓ új diófurniros kombinált szekrény. Andrei Muresanu-utca 51, Vörösmarty-utca 31, földszint. 4035

RÁDIO modern sürgősen eladó. Pata-utca 4. 4049 KÉT pár teljesen új női cipő, 38-as számú, eladó. Kappel cukorkaüzlet, Szabadság-tér 6. 4013

MOTORKERÉKPÁR DKW százazas, berugós eladó. „Unicom”, Kossuth Lajos-utca 10. 4075

EI ADÓ ablakok, ajtó, taliga, tornác-deszka. Galamb-utca 40. 4040 FLACH kötőgépj eladó. Új szövőgépek kiadók. Köntön felveszek. Cim a kiadóban. 3981

ELADÓ egy kocsis (nem konflikt). Tordai-ut 47, Titu Mihai. 4043

ELADÓ hordozható írógép, rekamié, 2 fotel, piknikoló főzőkemma. Avram Iancu-utca 3, I. emelet 5. ajtó, 9—10 óra között. 4056

Kimondott derek termékre jókarban lévő öltöny és egy fehér köpeny eladó **BEGED** Horea-ut 58.

Megbizottunk csütörtökön Bukarest—Brassóba indul. Mindenféle megbízást SZERDA délután 6 óráig elvállalunk. **EUROPA** Egyetem-utca 4. Telefon 778. Sürgős esetekben soron kívüli indítás.

EGY használt jégsezrény olcsón eladó. Densu-sianu (Bajza)-utca 17. 4050 EGY új porcelán WC-csésze eladó. Horea-ut 58. 4026

210x230 KIRAKAT vasrollóval eladó. Cim a kiadóban. 4052 EGY szuper Caps Dirigent 4+1 lámpásos rádió eladó. Érdeklődni Fodor és Musat cégnél, Szabadság-tér 17. 4053

ELADÓ Indián 650-es oldalkocsis motorkerékpár. Balkaru varrógép. Balla, Radák-utca 4. 4054

KIFOGASTALAN siba-kancsot 37+38-ast azonnali megvételre keresek. Fűrdő-utca 49. 4070

KIFOGASTALAN futball-labdát azonnali megvételre keresek. Fűrdő-utca 49 szám. 4070

ELADÓ jókarban lévő női kerékpár. Einstem-utca 6, Eernáhnál. 4072

ELADÓ egy jókarban lévő ruha 8—10 éves fiu részére. Király-utca 8. 4068

ELADÓ rekamié, Singer varrógép, 15 méteres öntöző gumicső. Axente Sever-utca 12. 4062

SINGER női sülllesztős varrógép eladó. Eötvös-utca 11, II. emelet. 4059

HENTESMÜHELY felszerelése eladó. Sfantu Gheorghie, Lemnului-utca 89. 4058

ELADÓ ajtó, ajtótok, téglák és taliga. Cim a kiadóban. 4057

ONSPANNOLO asztali furógép kitűnő állapotban eladó. S. P. Vörös Hadsereg-utca 52. 4064

ANTIK perzsaszőnyegek, műtárgyak, ezüstök eladók. Parkas-utca 8. Érdeklődni a házfelügyelőnél. 4074

ELADÓ férfi Singer varrógép, 13 méter kerti öntöző gumicső. Petru Maior-utca 6, II. emelet 17. (Volt Arany János-utca). 4079

ALLAST KAPHAT HÁZVEZETŐNŐI mindenes állást vállalom. Cimemet „Onálló” jelígre a kiadóba.

ALLAST KERES NŐI ruha, férfi fehérnemű varrást vállalom. Házhoz megyek. Bicsók Józsefné, Forduló-utca 2. 4067

SPARGATALPU női szandált rendelés után készítenk. Forduló-utca 2, jobb-
ra. 4067

PERFEKT varródnő házhoz ajánlkozok. Kötő-utca 12, I. emelet 11, 4063

INGATLAN-LAKAS

SÜRGŐSEN keresek 3 vagy 2 szobás modern komfortos lakást a központban, nem magas emeleten és nem hegyen, jó honoráriummért. Cim a kiadóban. 3896

FLCSERELNEM bukaresti központban lévő 2 szoba, konyhas lakásomat kolozsvári, esetleg 1 szoba, konyhas lakással. Érdeklődni „Szabadság”-úterében, Horea-ut 1 szám. Ugyanott egy 3 lámpásos rádió eladó. 4029

ELADÓ 2 üzlet berendezéssel, ijarárammal. Bal-lá, Radák-utca 4. 4054

ELADÓ sürgősen Erzsébet-ut tetején házastelek 1 szobával, víz, villany, fűkamra, sertésöl, azonnal beköltözhető 65 millió lezért. „Terno” ügynökség, Széchenyi-tér 16, bejárat a Kádár-utcából. 4065

EGY szoba, konyha komfortos lakást keresek. Minden költséget térítek. Cim a kiadóban. 4051

Fürdőruhák készítését vállalja ROSENZWEIG E. fűzőszalon Mária királyné-u. 6

KULONFELE

1942-BEN a szilágysomblyói Állami Gimnáziumban kiállított érettségi bizonyítvány elveszett. Semmis Goldberger Emil. 4069

PIANINO, nagyon jó hangú bérbéradó. Cim a kiadóban. 4073

FELTÜNŐ szép, 23 éves deportált, teljesen áru, szolid unokahogomat férjhez adnám komoly férfhez. Válaszokat „Uricsalád” jelígre a kiadóba kérek. 4042

KIADÓ egy istálló. Érdeklődni Krizbai-utca 64, cipészműhelyben. 4027

COPILAS
Bébi és kisgyermekruhák készítése és eladása.
Nyitva 7—3 óráig.
Paul Ehrlich-utca 2 szám (volt Lengyel-szanasztorium mellett).

ADAS-VÉTEL
BALKARU cipészgép kitűnő állapotban eladó. Weisz gépkereskedőnél, Horea-ut 82. 3694
FUTBALL cipő vadonat új eladó. Cim a kiadóban. Gr.
KOMBINÁLT szobák, háló, rekamié, bőrgarnitúra, Singer varrógépek, egyéb butorok kaphatók Kanyarónál, Kossuth Lajos-utca 14. 3962
DRESSZEK, shortok, melltartós kombinék, női fehérneműk készítését nagyon szép kivitelben vállalom. Schönbergerné, Széchenyi-tér 2. 4044

RIO-mozgóban!
Új sorozat! Az évad legizgalmasabb kémfilmje: **A kémek harca**
Főszerepben: Robert Young és Marche Hunt. Pazar kísérőműsor: Színes Micku Mause-sorozat.

Transmisszió tengely
5.70 méter hosszú, háromcsapágás eladó.
Cim a kiadóban.

Ócskaruhaüzletben mindenféle használt ruhát vesznek és eladók. **KOVÁCS** Szabadság-tér 6 sz., udvarban

Butor, perzsaszőnyeg, márkás porcelán és festmények, érték-tárgyak, gyermekkocsik vétele és eladása
„ARTA”
Unió-utca 9.

VESZ. ELAD
BUTOR, SZŐNYEG, porcelán, írógép és egyéb értéktárgyat.
„UNICOM”
KOSSUTH LAJOS-UTCA 10.

A VICTORIA Szövetkezet megnyitotta porcelán-osztályát
Mély és lapos tányér 47.500 lejtől, bögre 15.600 lejtől.
Árusítás a Kossuth Lajos-utca 5 szám alatti árucaarnokban

Kolozsvár ezidei legnagyobb szenzációja **TIHANYI mester** és társulatának CSODAREVUJE az Állami Magyar Színházban
1947 május 21-től 25-ig este háromnegyed 10 órakor. Pénteken délután 4 órakor és szombaton délután 2 órakor matiné.

Capitol-mozgó! Ma premier!
Humor! Kacagás! Zenel
Szenzációs magyar zenés vígjáték.
Nem élhetek muzsikaszó nélkül
Jávor Pál és Somogyi Erzsé
Vasárnap délelőtt 9 és 11 órakor Micku Mause és zenés pótkép matiné. — Olcsó helyárakkal.

Értesítés.
A Dávid Ferenc-utca 13 szám alól a Bolyai-utca 4 szám alá költözött harisnya és kötöttáruháza **285.000 lejes** áron selyemharisnyákat bocsájtott ki eladásra. **Grossmann**

Asztalosok figyelmébe!
Tükör, tabló és minden csiszolt üveget legolcsóbban beszerezheti most megindult üzememben.
Salamon, Horea-ut 36

Gyermek kocsis
ultramodern, féláron
csak **„UNICOM”**
Kossuth Lajos-utca 10.

Hirdetések, előfizetések felvétele az összes bel- és külföldi lapok részére eredeti kiadói hivatali áron. **Monitorul Oficial** hirdetményeket terminusra megjelentetünk. Előfizetéseket a MONITORUL OFICIAL részére elfogadjuk.
EUROPA hirdetési iroda
EGYETEM-UTCA 4. TELEFON 778.